

LIGJ

Nr. 8897, datë 16.5.2002

PËR MBROJTJEN E AJRIT NGA NDOTJA

Në mbështetje të neneve 78,81 pika 1 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI

I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHMË

Neni 1

Qëllimi

Ky ligj ka për qëllim të garantojë të drejtën e shtetasve për të jetuar në një mjedis me ajër të pastër, duke mbrojtur shëndetin e njeriut, faunën, florën dhe vlerat natyrore e kulturore të mjedisit shqiptar nga ndotja e ajrit.

Neni 2

Përkufizime

Në kuptim të këtij ligji:

1. "Ajri" është ajri i jashtëm, i troposferës, që nuk përfshin ajrin në vendet e punës.
2. "Ndotës" është çdo substancë e lëngët, e ngurtë ose e gaztë që ndryshon cilësinë e ajrit.
3. "Treguesi mjedisor" është treguesi që jep të dhëna për një dukuri mjedisore duke bërë atë të perceptueshme nëpërmjet vlerës numerike, matjes dhe komunikimit, nga ku:
 - a) "Treguesi mjedisor i gjendjes së ajrit" është treguesi që jep të dhëna për cilësinë e ajrit;
 - b) "Treguesi mjedisor i trysnisë në ajër" është treguesi që jep të dhëna për trysnitë që ushtrojnë në ajër burimet e ndotjes.
4. "Gjendje smogu" është ndotja e tejskajshme e atmosferës, kur niveli i ndotjes tejkalon ndjeshëm normat e cilësisë së ajrit.
5. "Monitorimi" është procesi që realizon vlerësimin sistematik të treguesve mjedisorë.
6. "Burim ekzistues i ndotjes" është veprimtaria që ka filluar para hyrjes në fuqi të këtij ligji.
7. "Burim i ri ndotjeje" është veprimtaria që fillon pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.
8. "Norma e cilësisë së ajrit" është vlera më e madhe e lejueshme e një treguesi mjedisor të gjendjes së ajrit dhe që shprehet me sasinë në peshë të një ndotësi në njësinë e vëllimit të ajrit.

9. "Norma e depozitimit" është vlera më e madhe e lejueshme e një treguesi mjedisor të gjendjes së ajrit dhe që ushtron ndikim në mjedisin pritës dhe që shprehet si sasia në peshë e tij në njësinë e sipërfaqes dhe për një kohë të dhënë.
10. "Norma e shkarkimeve në ajër" është sasia më e madhe e lejuar e ndotësit, që shkarkohet në ajër nga një burim ndotjeje, i cili nuk tejkalon nivelin e lejuar të treguesve mjedisorë të trysnisë, si dhe të shkallës së lejueshme të errësimit të tymit. Ajo shprehet si përqendrim në peshë ose në vëllim i ndotësit në gazin mbetës.
11. "Burim i lëvizshëm" quhet objekti që i shkarkon lëndët ndotëse, duke qenë në lëvizje.
12. "Operatori i burimit të ndotjes" është çdo person fizik ose juridik, pronar i një burimi ndotjeje.
13. "Autoriteti i mbrojtjes së ajrit" është Ministria e Mjedisit dhe organet e tjera të ngarkuara nga akte të tjera normative për mbrojtjen e pastërtisë së ajrit.

Neni 3

Burimet e ndotjes dhe klasifikimi i tyre

1. Burimet e ndotjes së ajrit janë:
 - a) burimet e palëvizshme, të cilat përfshijnë impiantet teknologjike që kanë pajisje të palëvizshme për djegien e lëndëve të djegshme, pajisjet për procese teknologjike, minierat e qymyrit në qiell të hapur, zona me djegie spontane, të ngadaltë ose me shkarkim ndotësish, veprimtaritë ku puna që kryhet mund të shkaktojë ndotje të ajrit, magazinimet e çdo lloji e tipi të lëndëve të djegshme, për lëndë të para, për produkte dhe mbetje;
 - b) Burime të lëvizshme të ndotjes.
2. Këshilli i Ministrave, me propozimin e Ministrisë të Mjedisit, miraton edhe burime të tjera të ndotjes, që mund të shfaqen.
3. Në bazë të sasisë së prodhimit të nxehtësisë ose të përmbajtjes së ndotësve, burimet e ndotjes klasifikohen në :
 - a) burime të mëdha ndotjeje, që janë burimet e palëvizshme në impiante teknologjike, prodhimi termik i të cilave është më i madh se 5 Megavat (MË);
 - b) burime mesatare ndotjeje që janë burimet e palëvizshme në impiante teknologjike, prodhimi termik i të cilave është nga 0.2 deri në 5 Megavat (MË);
 - c) burime të vogla ndotjeje që janë burimet e palëvizshme në impiante teknologjike prodhimi termik i të cilave është me i vogël se 0.2 Megavat (MË).

Burime të vogla ndotjeje cilësohen edhe pajisjet për procese teknologjike, që nuk përfshihen në burimet e mëdha dhe të mesme të ndotjes, veprimtaritë që shkaktojnë ndotjen e ajrit, magazinimet e karburanteve, të lëndëve të djegshme, të lëndëve të para për produkte, të mbetjeve dhe ndotësve të grumbulluar, si dhe teknikat, pajisjet dhe veprimtaritë, të cilat ndotin ajrin.

KREU II

TREGUESIT E CILËSISË SË AJRIT

Neni 4

Treguesit bazë

1. Treguesit mjedisorë bazë të gjendjes së ajrit shprehin përmbajtjen në ajër të lëndëve të gazta, të ngurta e të lëngëta, si më poshtë:
 - a) të lëndës së ngurtë, të grimtuar (aerosolë, mjegull, tym, pluhur);
 - b) të oksidit të squfurit;
 - c) të oksidit të karbonit;
 - ç) të ozonit;
 - d) të plumbit (aerosol);
 - dh) të oksideve të azotit.
2. Për zonat e veçanta dhe në varësi të natyrës së shkarkimeve në ajër, Këshilli i Ministrave, me propozimin e Ministrit të Mjedisit, miraton edhe tregues të tjerë mjedisorë të gjendjes së ajrit.

Neni 5

Miratimi i normave

Normat e cilësisë së ajrit, të depozitimit dhe normat specifike për zona të veçanta, miratohen nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e Ministrit të Mjedisit dhe të Ministrit të Shëndetësisë.

KREU III

KUFIZIMI I SHKARKIMEVE NË AJËR

Neni 6

Kufizimet

1. Kufizimi i shkarkimeve në ajër realizohet nëpërmjet vendosjes dhe zbatimit të detyrueshëm të normave të shkarkimeve.
2. Këshilli i Ministrave, me propozimin e Ministrit të Mjedisit, miraton normat e shkarkimeve në ajër, bazuar në normat e Bashkimit Evropian.

Neni 7

Normat e përkohshme

1. Për burimet ekzistuese të ndotjes së ajrit, që funksionojnë edhe pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, kur niveli i teknikës dhe teknologjisë nuk lejon të zbatohen normat e shkarkimeve sipas këtij ligji, Ministri i Mjedisit autorizon vendosjen e normave të përkohshme. Normat e përkohshme dhe mënyrat për vendosjen e tyre miratohen nga Këshilli i Ministrave me propozimin e Ministrit të Mjedisit.
2. Kur dhe pas zbatimit të normave të përkohshme të shkarkimeve, burimi i ndotjes dëmton shëndetin e njeriut dhe mjedisin, Ministri i Mjedisit urdhëron mbylljen e tij.

Neni 8

Lartësitë e pajisjeve shkarkuese

Pajisjet shkarkuese të burimeve të ndotjes duhet të kenë lartësi të tillë, që vlera e treguesit mjedisor të gjendjes së ajrit të mos kalojë normën e lejuar të cilësisë për një ndotës të dhënë. Lartësia e pajisjeve shkarkuese caktohet, rast pas rasti, në lejen mjedisore.

Neni 9

Normat e shkarkimeve nga burimet e lëvizshme

1. Për burimet e lëvizshme, normat e shkarkimeve përcaktohen mbi bazën e treguesve mjedisorë të trysnisë në gazin e shfryrjes nga këto burime, të cilat janë: përmbajtja në të e blozës, e dyoksidit dhe e oksidit të karbonit, e oksideve të azotit, e hidrokarbureve dhe e plumbit.
2. Normat e shkarkimeve nga burime të lëvizshme miratohen me udhëzim të përbashkët të Ministrit të Mjedisit dhe të Ministrit të Transportit dhe Telekomunikacionit.

KREU IV

DETYRIMET PËR MBROJTJEN E AJRIT

Neni 10

Detyrime të përgjithshme

1. Personat fizikë e juridikë, publikë e privatë, vendas ose të huaj, kanë detyrë të ruajnë pastërtinë e ajrit, ta mbrojnë atë nga ndotjet e shkaktuara nga veprimtaria që ushtrojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë.
2. Prodhuesit, importuesit, eksportuesit, transportuesit, tregtuesit dhe përdoruesit e pajisjeve, prodhimeve, materialeve dhe substancave që ndotin ajrin, janë të detyruar të marrin masa që garantojnë mbrojtjen e pastërtisë së ajrit.
3. Prodhuesit dhe importuesit e burimeve të lëvizshme prodhojnë dhe importojnë vetëm ato mjete e pajisje që plotësojnë karakteristikat e markës dhe normat e shkarkimeve.
4. Burimet e lëvizshme me motorë me djegie të brendshme i nënshtrohen kontrollit të shkarkimeve të gazeve ndotës, sipas rregullave që përcakton Ministri i Transportit dhe Telekomunikacionit.
5. Prodhuesit, importuesit, eksportuesit, transportuesit, dhe tregtuesit e lëndëve djegëse detyrohen ti prodhojnë, ti importojnë dhe ti tregtojnë ato në përputhje me kërkesat e cilësisë, të miratuara nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e Ministrit të Mjedisit.
6. Ndalohet djegia e lëndëve të tjera, të ndryshme nga:
 - a) ato të përcaktuara nga prodhuesi i pajisjes dhe nga ato të përcaktuara në lejen e përdorimit të objektit, të prodhimit e të tregtimit të lëndëve djegëse;
 - b) lënda e djegshme e përcaktuar në parametrat teknikë ose në masat tekniko-organizative të vënies në veprim të burimeve të ndotjes.
7. Ndërtimi i impianteve të reja dhe rinovimi i impianteve ekzistuese lejohet vetëm në teknologjitë më të mira të mundshme të kohës.

Neni 11

Detyrimet kryesore të operatorëve të burimeve të palëvizshme të ndotjes

1. Operatorët e burimeve të mëdha dhe mesatare të ndotjes detyrohen:
 - a) ti përdorin këto burime vetëm sipas kushteve teknike dhe kushteve të vëna në lejen mjedisore;
 - b) të respektojnë normat e shkarkimeve në ajër dhe të shkallës së lejueshme të errësimit të tymit, sipas dispozitave ligjore në fuqi;
 - c) të përgatisin rregullore teknike për funksionimin e burimeve të ndotjes, të cilat kontrollohen nga Inspektorati i Mbrojtjes së Mjedisit;

- c) të kryejnë monitorimin e shkarkimeve në ajër dhe të publikojnë periodikisht të dhënat e tij, si dhe masat e marra për kufizimin e ndotjes;
- d) të ndalin, në rast aksidenti, kur kërcënohet ose ulet në mënyrë të rrezikshme cilësia e ajrit, çdo burim ndotjeje dhe të marrin masat që urdhëron Inspektorati i Mbrojtjes së Mjedisit, për të garantuar cilësinë e ajrit. Të njoftojnë publikun për gjendjen dhe masat që marrin për normalizimin e gjendjes.
2. Operatorët e burimeve të mëdha të ndotjes përgatisin listën e parametrave teknikë, operacionalë dhe masat tekniko-organizative, që sigurojnë veprimtarinë normale të burimit të ndotjes, të cilat kontrollohen nga Inspektorati i Mbrojtjes së Mjedisit.
3. Operatorët e burimeve të vogla të ndotjes detyrohen të plotësojnë të gjitha kërkesat e shkronjave "a", "b" dhe "ç", të pikës 1 të këtij neni.

Neni 12

Detyrimet kryesore të operatorëve të burimeve të lëvizshme të ndotjes

Operatorët e burimeve të lëvizshme të ndotjes detyrohen ti përdorin dhe ti mirëmbajnë ato në përputhje me kushtet e përcaktuara nga prodhuesit e tyre, në pajtim me normat e shkarkimeve, të respektojnë masat që udhëzon Ministri i Mjedisit dhe pushteti vendor për zonat që kërkojnë mbrojtje të veçantë të cilësisë së ajrit.

KREU V

ZONAT ME MBROJTJE TË VEÇANTË

Neni 13

Shpallja dhe mbrojtja e tyre

1. Territoret e kufizuara dhe me ndotje të madhe ajri, me propozimin e Ministrit të Mjedisit dhe Ministrit të Shëndetësisë, shpallen nga Këshilli i Ministrave si zona që kërkojnë mbrojtje të veçantë të ajrit.
2. Për zonat me mbrojtje të veçantë, Ministri i Mjedisit, Ministri i Shëndetësisë dhe qeverisja vendore përkatëse udhëzojnë masa të veçanta për mbrojtjen e cilësisë së ajrit.
3. Në zonat me mbrojtje të veçantë, për qëllimet e sistemit rregullator e të paralajmërimit të smogut, ngrihen sisteme paralajmëruese e sinjalizuese të smogut, si dhe hartohen masat emergjente, që do të merren nga organet shtetërore dhe operatorët për të normalizuar gjendjen.
4. Kriteret e ngritjes dhe vënies në funksionim të sistemit paralajmërues për smogun, miratohen nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e Ministrit të Mjedisit.

Neni 14

Gjendja e smogut

1. Për të parashikuar dhe paralajmëruar gjendjen e smogut, ngrihen sistemet paralajmëruese dhe rregullatorë për smogun.
2. Ministria e Mjedisit, në bashkëpunim me institute të specializuara, harton kriteret e ngritjes dhe të funksionimit të këtyre sistemeve, të cilat miratohen nga Këshilli i Ministrave.

Neni 15

Masat për përbalimin e smogut

1. Kur parashikohet gjendje smogu, Ministria e Mjedisit shpall masat paralajmëruese, njofton Këshillin e Ministrave, qeverisjen vendore përkatëse dhe publikun e interesuar.
2. Në një gjendje smogu, Ministri i Mjedisit shpall masa rregullimi, për të ndaluar dhe kufizuar shkarkimet nga burimet e ndotjes së ajrit.
3. Për zvogëlimin dhe shmangien e smogut, operatorët zbatojnë masat e paralajmërimit e të rregullimit, si dhe njoftojnë periodikisht publikun, qeverisjen vendore dhe Ministrinë e Mjedisit.

KREU VI

NJOFTIMI

Neni 16

Njoftimi për ndotjen e ajrit

1. Të gjithë operatorët, që shkarkojnë ndotës në ajër, detyrohen të publikojnë të dhënat për ndotjen e ajrit dhe të dërgojnë periodikisht njoftim të plotë në Ministrinë e Mjedisit.
2. Ministria e Mjedisit, në rast të gjendjeve të ndotjeve të tejskajshme dhe të smogut, njofton publikun e gjerë me të gjitha mjetet e komunikimit.
3. Ministria e Mjedisit përgatit inventarin e shkarkimeve në ajër në nivel kombëtar, rrethi, qyteti dhe burimi individual ndotjeje. Një kopje e këtij inventari i dërgohet Institutit të Statistikave.
4. Institucionet e ngarkuara për njoftimin për ndotjen e ajrit i raportojnë periodikisht Ministrisë së Mjedisit rezultatet e ndotjes. Rregullat, procedurat dhe afatet e raportimit përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e Ministrit të Mjedisit.

KREU VII

PAJISJA ME LEJE MJEDISORE E VEPRIMTARIVE QË NDOTIN AJRIN

Neni 17

Leja mjedisore për ndotësit e ajrit

Personat fizikë dhe juridikë vendas e të huaj detyrohen të pajisen me leje mjedisore nga Ministria e Mjedisit në bashkëpunim me qeverisjen vendore për:

- a. Ndërtimin dhe shfrytëzimin e burimeve të mëdha dhe të mesme të ndotjes, si dhe për ndryshimet e tyre të mëvonshme;
- b. Projektimin e tipit standard dhe të projektmodelit për ndërtimin e burimeve të mëdha dhe të mesme të ndotjes;
- c. Zbatimin e projekteve, ku përfshihen teknologji dhe prodhime të reja burimesh të mëdha dhe të mesme të ndotjes;
- ç. Ndryshime të standardeve teknike dhe normave të shkarkimeve të gazta nga burime të ndryshme ndotjeje, kur zbatimi i tyre cenon mbrojtjen e ajrit;
 - d) ndërtimin e burimeve të vogla të ndotjes, kur dokumentacioni i tij nuk miratohet, sipas një tipi standard ose projektmodeli;
 - dh) ndryshimin e lëndëve djegëse dhe të lëndëve të para, që përdor burimi ndotës;
 - e) prodhimin, importimin dhe tregtimin e lëndëve djegëse, pajisjeve fikse, materialeve dhe produkteve, që ndotin ose mund të ndotin ajrin;

ë) ndryshimin e parametrave teknikë, operacionalë dhe të masave tekniko-organizative të burimit të ndotjes.

KREU VIII

TAKSA PËR NDOTJEN E AJRIT

Neni 18

Taksa për shkarkimet në ajër

Për ndotjen e ajrit, operatorët e burimit të ndotjes paguajnë taksë shkarkimesh, sipas sasisë dhe tipit të ndotësve të shkarkuar, sipas përcaktimeve në ligjin nr. 8435, datë 28.12.1998 “Për sistemin e taksave në Republikën e Shqipërisë”.

KREU IX

SANKSIONET NDAJ NDOTËSVE TË AJRIT

Neni 19

1. Në kuptim të këtij ligji, kur nuk përbëjnë kundërvajtje penale, përbëjnë kundërvajtje administrative dhe dënohen si më poshtë:

- a) Ushtrimi i veprimtarive në kundërshtim me nenin 17 të këtij ligji, pa leje mjedisore dhe dënohet me gjobë nga 10 mijë deri në 1 milionë lekë dhe pezullim të veprimtarisë deri në 3 muaj, kohë brenda së cilës subjekti duhet të pajiset me leje mjedisore;
- b) Prodhimi, importimi ose tregtimi i lëndëve djegëse nga subjekte në kundërshtim me kërkesat e nenit 10 pika 5 të këtij ligji dhe dënohet me gjobë nga 10 mijë deri në 500 mijë lekë, në varësi të sasisë dhe rrezikshmërisë që paraqesin lëndët djegëse të palejuara, si dhe bën sekuestrimin e lëndës djegëse që është gjendje;
- c) Përdorimi i lëndëve djegëse të ndaluara nga operatori, në kundërshtim me kërkesat e nenit 10 pika 6 dhe dënohet me gjobe nga 10 mijë deri në 1 milionë lekë në varësi të sasisë dhe rrezikshmërisë që paraqesin lëndët djegëse, si dhe vendos pezullimin e veprimtarisë, për aq kohë sa të bëhet zëvendësimi i lëndës djegëse;
- ç) prodhimi ose importimi nga ana e subjekteve i burimeve të lëvizshme, në kundërshtim me nenin 10 pika 3 që nuk plotëson karakteristikat e markës dhe normat e shkarkimit dhe dënohet me gjobë nga 10 mijë deri në 300 mijë lekë, në varësi të sasisë së prodhimit dhe importit, si dhe vendos mbylljen e përhershme të veprimtarisë;
- d) ndotja e ajrit nga operatori i burimit të madh dhe të mesëm, duke shkelur normat e shkarkimit, normat në zona me mbrojtje të veçantë, rregullat në gjendje smogu a emergjence, kushtet teknike dhe kërkesat e përcaktuara në lejen mjedisore dhe dënohet me gjobë nga 10 mijë deri në 1 milionë lekë, në varësi nga lloji dhe sasia e shkarkimeve ndotëse, si dhe ndërprerjen e veprimtarisë së burimit ndotës për aq kohë sa operatori të sjellë shkarkimet në normë.

2. Organi që vendos gjobën dhe bën ekzekutimin e saj, si dhe pezullimin ose ndërprerjen e veprimtarisë, sipas këtij neni, është Inspektorati i Mbrojtjes së Mjedisit.

3. Kur këto shkelje përbëjnë vepër penale, Inspektorati i Mbrojtjes së Mjedisit bën kallëzimin për ndjekje penale.

Neni 20
Shfuqizimi

Paragrafi i parë i pikës 2 të nenit 15 të ligjit nr.8364, datë 2.7.1998 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.7664, datë 21.1.1993 “Për mbrojtjen e mjedisit”, shfuqizohet.

Neni 21
Akte nënligjore

1. Ngarkohet Këshilli i Ministrave që, me hyrjen në fuqi të këtij ligji, të nxjerrë aktet nënligjore për zbatimin e neneve 3,4,5,6,7,10,13,14 dhe 16 të tij.
2. Ngarkohen ministrat përkatës që, me hyrjen në fuqi të këtij ligji, të nxjerrin aktet nënligjore për zbatimin e neneve 5,7,9,12,13,15 dhe 16 të tij.

Neni 22

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr. 3361, datë 4.6.2002 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Rexhep Meidani